

Integrale gebiedsscan gemeente Oudewater

Beschrijving veiligheidsontwikkeling en trends

OPENBAAR MINISTERIE

Colofon

Uitgave

Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland, en
Politie Eenheid Midden-Nederland

Tel: 088-1678057

Email: secretariaat@rvsmiddennederland.nl

RVS-site: www.rvsmiddennederland.nl

*Bureau Regionale Veiligheidsstrategie is een bureau van en voor de gemeenten,
het Openbaar Ministerie en de politie van Midden-Nederland.*

Missie van het bureau is een effectief netwerk van veiligheidspartners.

In samenwerking met:

Gemeente Oudewater

Openbaar Ministerie, arrondissementsparket Midden-Nederland

Veiligheidsregio Utrecht

Rapportage

Februari 2015

Foto omslag:

"Oudewater 13052012C" by Onderwijsgek - Eigen werk. Licensed under CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oudewater_13052012C.JPG#mediaviewer/File:Oudewater_13052012C.JPG

Voor u ligt de *Integrale gebiedsscan voor de gemeente Oudewater*. Ze maakt als *intern ambtelijk overzicht onderdeel uit van het proces om te komen tot een nieuw Integraal Veiligheidsplan (IVP) van de gemeente Oudewater*.

In het IVP geven onder meer *gemeente, politie en Openbaar Ministerie uiting aan hun wens de handen ineen te slaan voor een veiliger Oudewater*. Concreet stemmen deze partijen daarin hun prioriteiten, ambities en strategische uitgangspunten op elkaar af voor de periode 2016 t/m 2018.

De *integrale gebiedsscan geeft als startfoto een eerste beschrijving (op hoofdlijnen) van de veiligheidsontwikkeling en trends over de periode t/m 2014*. Maar ook -waar mogelijk- een schets van te verwachten toekomstige trends en ontwikkelingen waarmee in de veiligheidsaanpak van Oudewater van 2016 t/m 2018 rekening gehouden dient te worden.

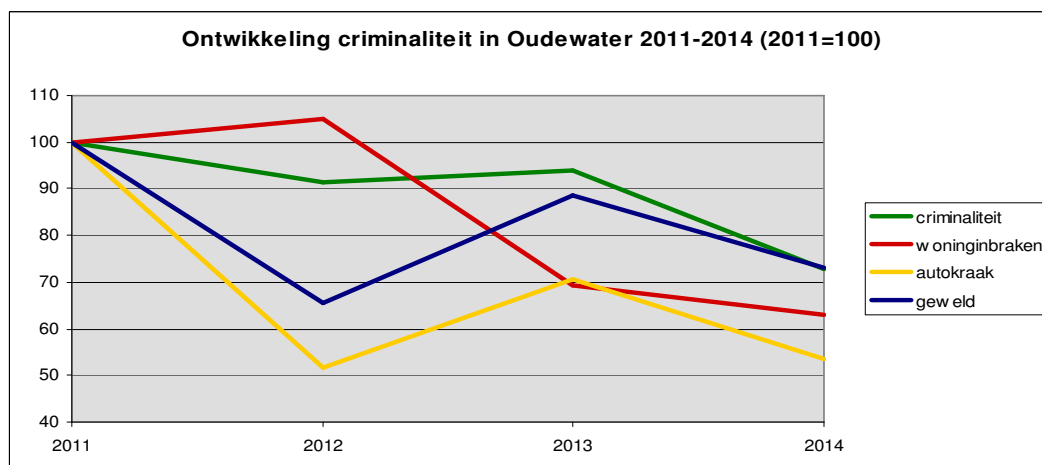
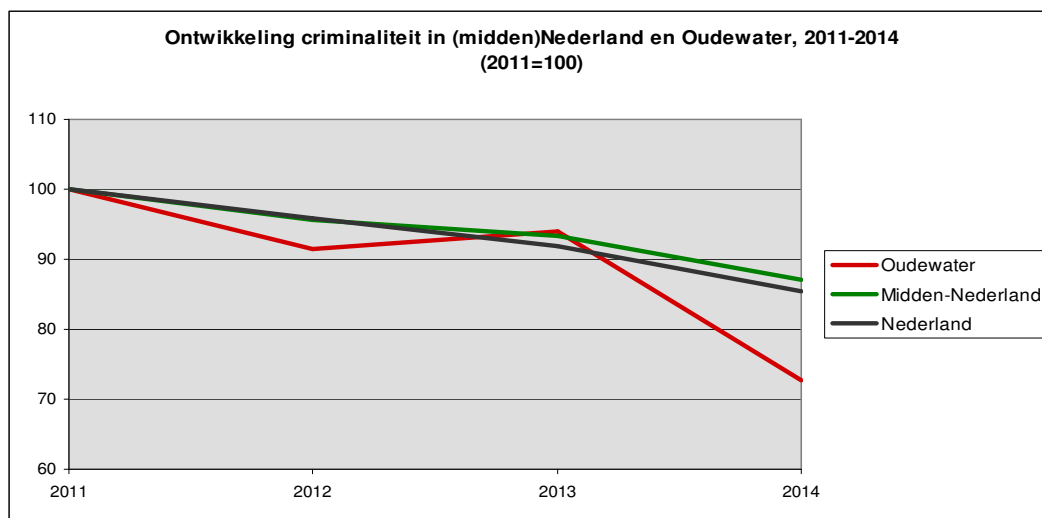
Voor een nadere duiding en/of verklaring van de beschreven ontwikkelingen zijn *verdiepende gesprekken en/of analyses noodzakelijk*.

Dit document is als volgt opgebouwd

<i>Samenvatting</i>	4
<i>1. Veiligheidstrends</i>	
1a. Criminaliteit algemeen	7
1b. Veiligheidsgevoel	10
1c. Publiek vertrouwen	10
<i>2. Trends per veiligheidsthema</i>	
2a. Woninginbraak	10
2b. Vormen van geweld (totaal, huiselijk geweld, zeden, openlijk tegen persoon, mishandeling, bedreiging, straatroof, overvallen, VPT)	12
2c. Jongerenoverlast	15
2d. Veel voorkomende criminaliteit (autokraak, fietsendiefstal, vernielingen, zakkenrollen)	16
2e. Veilig ondernemen (winkeldiefstal, bedrijfsinbraken)	20
2f. Georganiseerde criminaliteit	22
2g. Fysieke veiligheid	24
<i>3. Algemene trends</i>	25
<i>Toelichting en verantwoording</i>	28

Ontwikkeling Veiligheid in Oudewater

- In de periode 2011-2014 is de criminaliteit in de gemeente Oudewater fors afgenomen met -27%. Deze ontwikkeling is gunstiger dan de gemiddelde ontwikkeling in Nederland (-15%) en Midden-Nederland (-13%) (Bron: BVI).
- In deze periode is autokraak met -47% afgenomen en geweld met bijna -27%. Bij woninginbraken zien we eveneens een sterke daling. Eind 2014 ligt het aantal woninginbraken -37% lager dan in 2011 (Bron: BVI).
- Oudewater scoort in vergelijking met de 19 andere kleine gemeenten in Midden-Nederland gunstig wat betreft het aantal geweldsdelicten, vernielingen, winkeldiefstallen en bedrijfsinbraken per 1000 inwoners resp. bedrijven. Bij autokraak kent Oudewater in de periode 2011-2014 qua ontwikkeling de grootste afname van de kleine gemeenten van Midden-Nederland.
- Buiten de daling van de totale criminaliteit zagen we de afgelopen jaren landelijk een daling van het percentage bewoners dat criminaliteit als belangrijkste probleem ziet. Dit werd mede beïnvloed door de economische crisis, waardoor het merendeel van de bewoners het meeste belang hechtte aan oplossing van dit probleem boven criminaliteit. Als gevolg van de recent toegenomen aandacht voor het jihadistisch radicalisme mag verwacht worden dat bewoners in toenemende mate belang hechten aan (internationale) veiligheidsproblemen.

Trends volgens professionals:

Veranderd slachtofferschap

- ✓ Meer ouderen worden slachtoffer van babbeltrucs en (internet)oplichting.
- ✓ Onder andere door de betere beveiliging van bedrijven is er een verschuiving te verwachten van overvallen op winkels naar straatroven en overvallen op woningen.
- ✓ Uit recent onderzoek blijkt dat loverboy-praktijken een groot probleem vormen en nagenoeg iedere gemeente raakt in Midden-Nederland. Om dit aan te pakken hebben zowel slachtoffers, daders en locaties waar uitbuiting plaatsvindt grote aandacht nodig: preventief, repressief en via nazorg.
- ✓ Verwacht wordt dat cybercrime een steeds grotere impact zal hebben op de maatschappij. Zo werden de afgelopen jaren banken, bedrijven en overheidsinstanties slachtoffer van cyberaanvallen.
- ✓ De opkomst van cloud computing en toename van mobiel internet maakt dat mensen steeds kwetsbaarder worden voor misbruik van hun informatie, terwijl de opsporingsmogelijkheden daardoor juist worden beperkt. Er is een toename zichtbaar van digitaal pesten en het aantal jongeren waarvan naaktfoto's of -filmpjes op het internet worden gezet.

Daders en overlastplegers

- ✓ Een groot deel van de jeugdige veelplegers heeft te maken (gehad) met kindproblemen (laag IQ, vroegtijdig schoolverlaten, drugs) en/of komt uit een ontwricht gezin.
- ✓ Tevens is er een hardnekkige groep van berekende jongvolwassen multi-plegers die moeilijk te beïnvloeden zijn.
- ✓ De daderaanpak is gebaat bij een integrale aanpak: de inzet van alleen strafrecht draagt bij aan hogere recidive, meer gewelddadigheid en minder resocialisatie.
- ✓ Door de woningmarkt (waardoor scheidende ouders gedwongen zijn om langer onder één dak te blijven wonen) en de toename van het aantal vechtscheidingen wordt een stijging verwacht van het aantal gevallen van huiselijk geweld en het aantal huisverboden.
- ✓ Als gevolg van de opgetrokken leeftijdsgrens naar 18 jaar om alcohol te nuttigen in de reguliere horeca, bestaat de kans dat jongeren <18 elders in hun drankbehoefte voorzien (bijvoorbeeld in zuipketen e.d.)
- ✓ Door de afnemende intramurale zorg als gevolg van de decentralisaties is de kans aanwezig dat het aantal kwetsbare en/of zorgmijdende mensen in de buurten toeneemt.
- ✓ Criminele samenwerkingsverbanden spelen een rol in de lokale delicten op het gebied van diefstal, woninginbraak, voertuigcriminaliteit, berovingen en ram- en plofkraken. Enkele zijn doorgegroeid in de georganiseerde criminaliteit (synthetische drugs/precursoren, hennepteelt, cocaïne en wapens).
- ✓ Inmiddels raken deze groeperingen verweven met Outlaw Motorcycle Gangs. Leden van deze groepen gebruiken geweld om hun doel te bereiken.
- ✓ Door de complexiteit van de onderzoeken en het gebruik van facilitators en stromannen waarbij BIBOB-procedures worden omzeild, blijft het lastig om deze netwerken op een adequate wijze aan te pakken.

Participatie en Communicatie

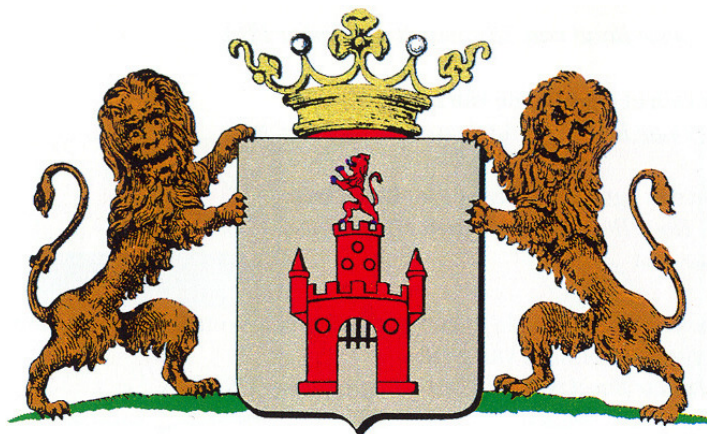
- ✓ Uit onderzoek blijkt dat het gevoel van veiligheid toeneemt op het moment dat de burger grip heeft op zijn eigen veiligheidssituatie. Belangrijk hierbij is dat er congruentie is tussen publiek probleembesef en beleidsmatige en operationele (zichtbare) aandacht van de overheid. "Doen we de dingen die er volgens de burger toe doen?" Dit vraagt om voortdurend contact met burgers; weten wat er speelt.
- ✓ In de huidige netwerksamenleving zijn de mogelijkheden voor bewoners en ondernemers om zelf informatie op te halen enorm verruimd. De informatie kunnen we mede door hoge bevolkingsdichtheid en eindeloze ict-mogelijkheden heel snel tot ons nemen. Van de overheid wordt ook snelheid en transparantie in informatieverstrekking verwacht, anders zorgt een ander daar wel voor. Hiermee is de rol van de overheid verschoven. Zo kan de overheid investeren in communicatie door middel van de netwerkbenadering zowel online (sociale media) als offline. Online zijn daar social media monitoring en webcare tools voor. Met de informatie uit de tools kan beter ingespeeld worden op behoeften en signalen vanuit de samenleving, bovendien is dan interactie met bewoners makkelijker mogelijk, ook buiten de traditionele media.

Fysieke veiligheid

- Op het domein van de brandveiligheid vindt een verschuiving plaats van traditionele brandveiligheid (vergunningverlening, controle en handhaving) naar zgn. “stimulerende brandpreventie” waarbij instellingen en bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor het op orde zijn van de brandveiligheid. De overheid (brandweer) stelt zich meer op als adviseur in plaats van controleur. Speerpunten zijn veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van burgers, bedrijven en instellingen en het vergaren en delen van informatie over actueel risico's.

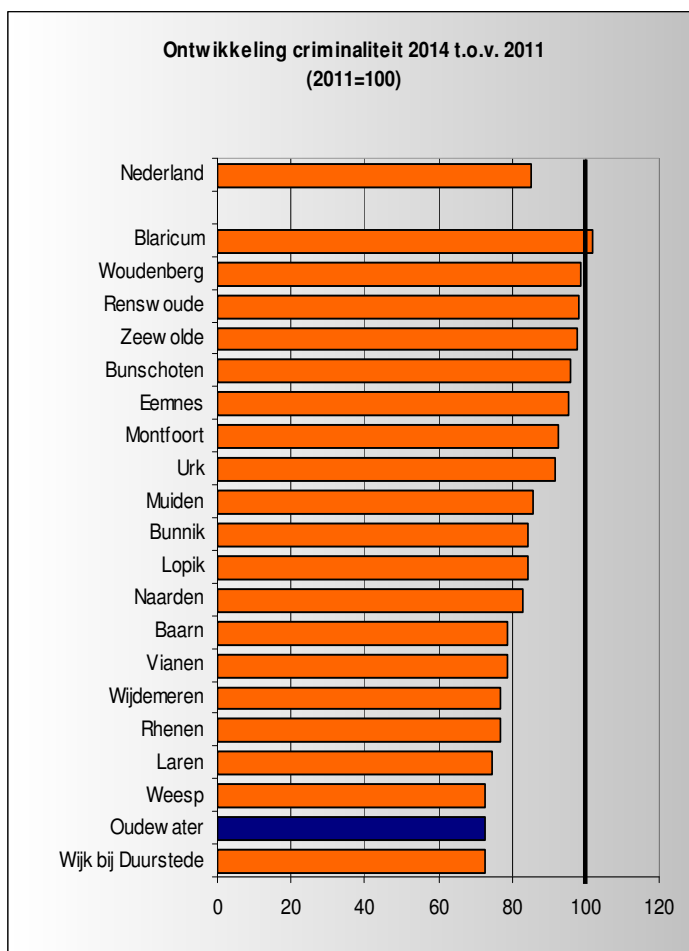
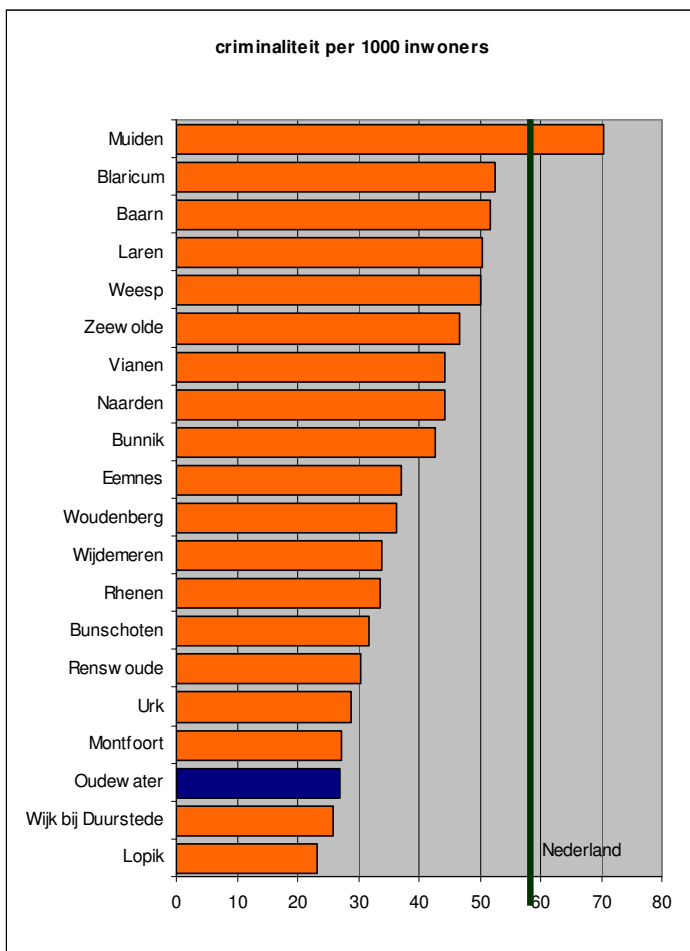
Jihadistische radicalisering

- Jihadistische radicalisering is zorgelijk, zeker als dit uitmondt in jongeren en gezinnen met (kleine) kinderen die uitreizen en deel willen nemen aan de Jihadistische strijd. Zij gaan weg als relatieve ‘amateurs’ maar kunnen terugkeren als professionals. Ondanks het geringe aantal van uitreizigers en terugkeerders in Midden-Nederland vormen zij vanwege hun verheerlijking, rechtvaardiging en nastreving van terroristisch geweld een dreiging voor de veiligheid in Midden-Nederland.

1a. Criminaliteit algemeen

- De totale criminaliteit is in de gemeente Oudewater de laatste drie jaar met -27% gedaald ten opzichte van het jaar 2011 (bron: BVI).
- Vergeleken met de andere kleine gemeenten in Midden-Nederland bevindt Oudewater zich qua risico (criminaliteit per 1000 inwoners) bij de laagste 3. Oudewater zit hiermee ook duidelijk onder het landelijk gemiddelde.
- Qua criminaliteitsontwikkeling in de periode 2011-2014 scoort Oudewater eveneens zeer gunstig in de vergelijking met de andere kleine gemeenten in Midden-Nederland.

Criminaliteitsontwikkeling 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	287	250	267	206	- 28%	28,6
Snelrewaard	35	33	30	22	- 37%	15,0
Papekop/Hekendorp	33	48	45	35	+ 6%	29,4
Gemeente Oudewater	366	335	344	266	- 27%	27,0

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Lokaal

- ✓ Als gevolg van de nieuwe Drank- en Horecawet en de verschuiving van het toezicht naar gemeenten is er meer aandacht hiervoor. Drank en horecaverunningen zijn geactualiseerd en BOA's handhaven.
- ✓ Jongeren nuttigen niettemin relatief grote hoeveelheden alcohol tijdens het uitgaan. Dit veroorzaakt veel overlast voor omwonenden van uitgaansgelegenheden. Inzet van BOA's hierop zorgde voor afname van overlast.
- ✓ Meer jongeren zoeken een plek om te drinken. De vraag is in hoeverre jongeren die onder de 18 jaar zijn veel op straat/hangplek/ in een keet gaan drinken als het de komende maanden weer warmer wordt.
- ✓ Verwachte toename van het aantal mensen met psychische problemen dat niet de juiste begeleiding krijgt, als gevolg van het beleid om mensen langer zelfstandig te laten wonen. Kans op extra overlast en/of strafbare feiten.
- ✓ Zorgpunt: bezuinigingen op de inzet van jongerenwerkers. Hebben een zeer belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van jongeren met problemen.
- ✓ Zorgpunt: het gebruik van softdrugs onder jongeren. Echter onduidelijk of het meer of minder is geworden.
- ✓ Vraagpunt: hoe worden jongeren (vooral zij die veel op straat zijn en niet bij verenigingen komen maar wel kwetsbaar zijn) meegenomen in het te ontwikkelen stadsteam?
- ✓ Vraagpunt: in hoeverre is onderverhuur van panden een risico wat betreft onderverhuur aan werknemers uit andere landen waarop we geen zicht hebben?
- ✓ Aandachtspunt: slecht werkende straatverlichting. Regelmatig zijn wijken onverlicht door storingen.

Algemeen

- ✓ De persoonsgerichte aanpak en kopstukken/ Top X aanpak zorgt voor focus op daders i.p.v. op delicten. Dit wordt gezien als een positieve ontwikkeling t.a.v. het tegengaan van criminaliteit. Ook in Oudewater.
- ✓ In landelijk onderzoek wordt gesteld dat het onduidelijk is of de economische crisis leidt tot meer criminaliteit of een groter gevoel van onveiligheid (CCV, 2013). Diverse professionals hebben zelf echter de indruk dat de economische crisis ervoor zorgt dat mensen vatbaarder zijn om criminele handelingen te verrichten.
- ✓ Veiligheid wordt steeds meer gezien als gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, burgers en bedrijven (het CCV, 2013).
- ✓ Kans bij preventie: meer inzoomen op waarom mensen wél weten wat ze moeten doen, maar uiteindelijk níet doen. Of: eigenlijk willen we weten hoe we ze zover krijgen (Hogeschool Utrecht).

Samenwerking

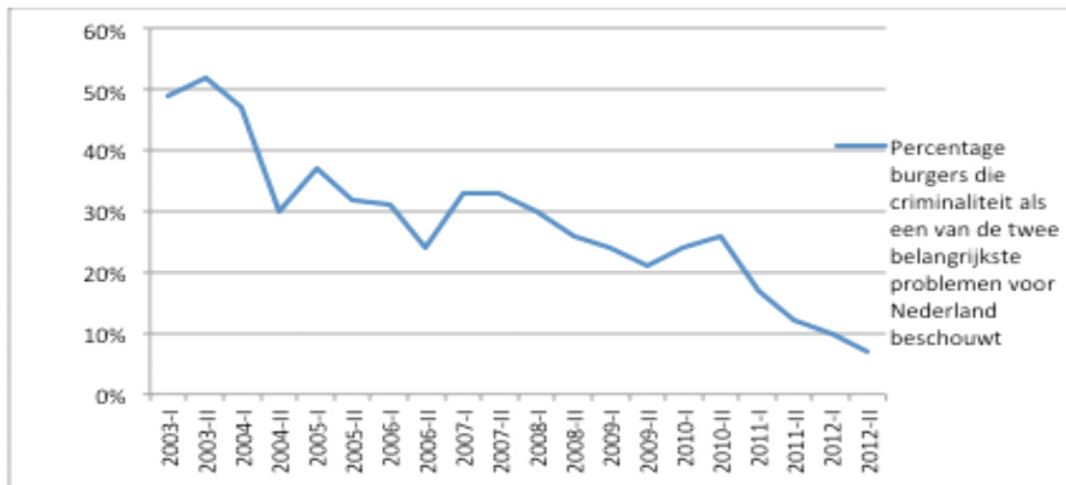
- ✓ Naast inzet van strafrecht steeds meer inzet van bestuurlijk instrumentarium. Gemeenten pakken rol in ondermijningsthema's (bijv. barrières opwerpen).
- ✓ Als gevolg van bezuinigingen verschuift de rol van de overheid van 'zorger' naar 'faciliteerder': er wordt een steeds groter beroep gedaan op burgers bij de bestrijding van overlast en criminaliteit. Dit vraagt aanpassingen op een aantal thema's, zoals bijv. dienstverlening, participatie. Partners leggen zich meer en meer toe op hun kerntaken.
- ✓ Inmiddels bellen burgers –na diverse campagnes- sneller 112.
- ✓ Integrale aanpakken zijn succesvol (zie bijv.: aanpak woninginbraak en aanpak jeugdgroepen, maar ook ontstaan RIEC's en Veiligheidshuizen).

Digitalisering en de netwerksamenleving

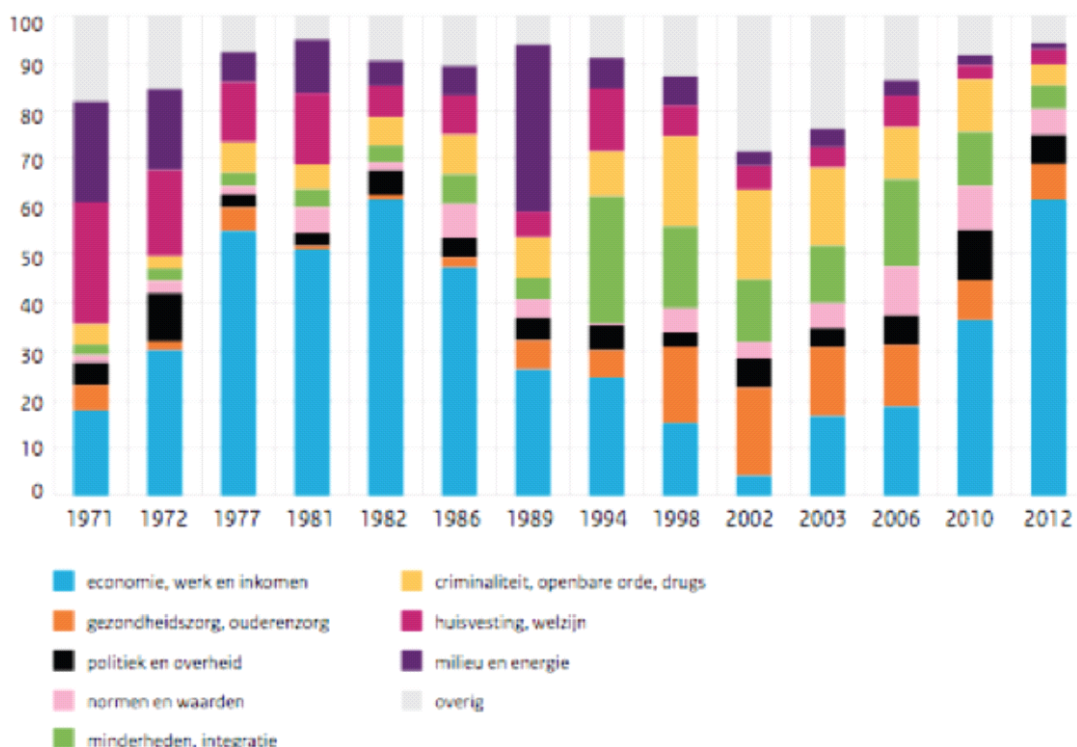
- ✓ Burgers en professionals maken steeds meer gebruik van online en offline netwerken (ontwikkeling naar een netwerksamenleving).
- ✓ Enorme ontwikkeling online: mensen vinden zelf hun informatie; van zenden naar interactie; er zijn enorm veel verbindingen mogelijk geworden; de informatiepositie van de partners is daarmee veranderd. Ook de relatie burger en overheid wordt digitaler, biedt enerzijds kansen, maar anderzijds blijft de menselijke maat van groot belang.
- ✓ Door online monitoring (Big Data)/ professionelere webcare van organisaties is er meer zicht op wat er in de samenleving speelt/ leeft. Dat biedt mogelijkheden daarop te kunnen inspelen.
- ✓ Toegenomen invloed (en snelheid) van (social)media. Door de grote snelheid van informatie is er een toegenomen kans op (dreigende) maatschappelijke onrust. Dit vraagt veel capaciteit en competenties bij incidenten.
- ✓ Verwachte toename van diverse vormen van internet criminaliteit.

1a. Criminaliteit algemeen

- Uit onderstaande figuren is af te lezen in hoeverre Nederlandse burgers criminaliteit, openbare orde en drugs als belangrijk probleem zien.
- De eerste figuur laat het percentage burgers zien die criminaliteit als een van de twee belangrijkste problemen voor Nederland beschouwen. Het percentage is in 2012 aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2003.
- De tweede figuur sluit daarop aan. De gele blokken laten zien hoe belangrijk burgers criminaliteit, openbare orde en drugs vinden ten opzicht van andere thema's. Na 2003 nam het belang af en gaven burgers meer prioriteit aan de gevolgen van de economische crisis (blauw).

Figuur: Percentage burgers dat criminaliteit als een van de twee belangrijkste problemen voor Nederland beschouwt, periode 2003 tot en met 2012 (bron: Eurobarometer. (2012). Brussel: Europese Commissie.).

1b. Veiligheidsgevoel

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Lokaal

- ♥ Inbraken veroorzaken een angstig/ onveilig gevoel in de wijken.
- ♥ Hangjongeren bij seniorenwoningen geven een onveilig gevoel.

Landelijk

- ♥ Landelijk zijn de onveiligheidsgevoelens sinds 2008 vrijwel stabiel gebleven, terwijl in die periode de geregistreerde criminaliteit daalde.
- ♥ Meer verband lijkt er te bestaan tussen onveiligheidsgevoelens en overlast. Aanpakken daarvan is echter uiterst ingewikkeld, omdat overlastbeleving zeer subjectief is (wat wordt waargenomen, hoe dat beoordeeld wordt en tot welke gevolgen dat leidt, verschilt enorm per persoon).
- ♥ Ook bestaat een verband tussen onveiligheidsgevoelens en verloedering van de buurt (het CCV, 2013).

1c. Publiek vertrouwen

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

- ♥ De intensiteit en kracht van de (social)media is toegenomen. De gunstige ontwikkeling van de geregistreerde criminaliteit en overlast heeft zich door incidenten onvoldoende vertaald in positieve media aandacht.
- ♥ De relatie burger en overheid wordt digitaler. Dit biedt kansen, maar de menselijke maat blijft van groot belang.
- ♥ Als gevolg van bezuinigingen verschuift de rol van de overheid van 'zorger' naar 'faciliteerder': er wordt een steeds groter beroep gedaan op burgers. Dit vraagt aanpassingen op thema's, zoals bijv. dienstverlening, participatie.

2a. Woninginbraken

- ♥ Eind 2014 is het aantal woninginbraken (pogingen plus geslaagde woninginbraken) in Oudewater met -37% afgenomen ten opzichte van 2011. Het aantal geslaagde woninginbraken nam in die periode af met -41%.
- ♥ In de vergelijking met de 19 andere kleine gemeenten in Midden-Nederland laat de gemeente Oudewater in de periode 2011-2014 een relatief gunstige ontwikkeling zien. Slechts 3 gemeenten kennen een gunstiger ontwikkeling dan Oudewater. Qua kans op een inbraak scoort Oudewater echter een middenpositie, en iets minder gunstig dan gemiddeld in Nederland.

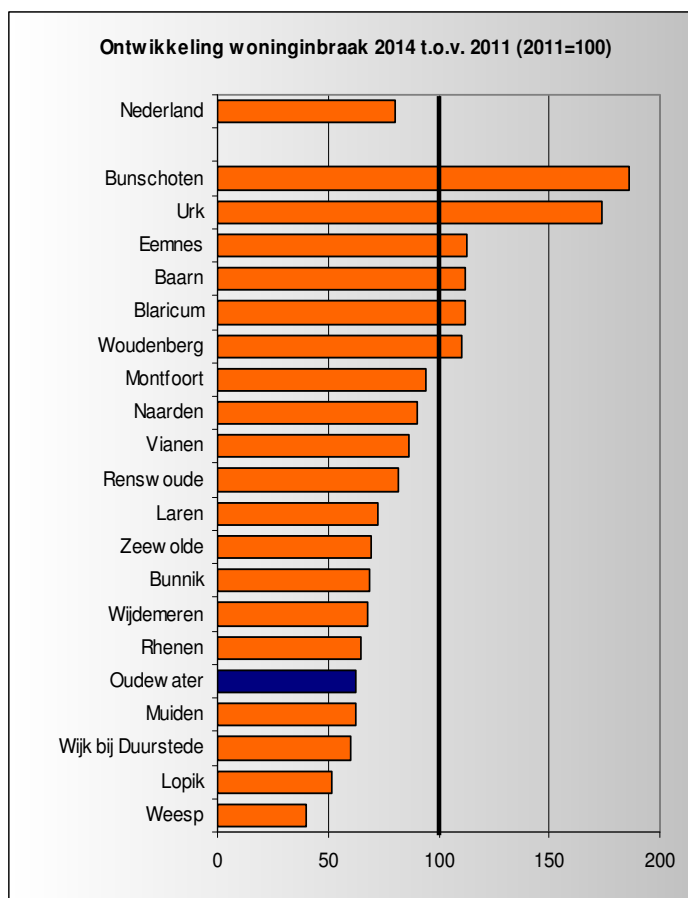
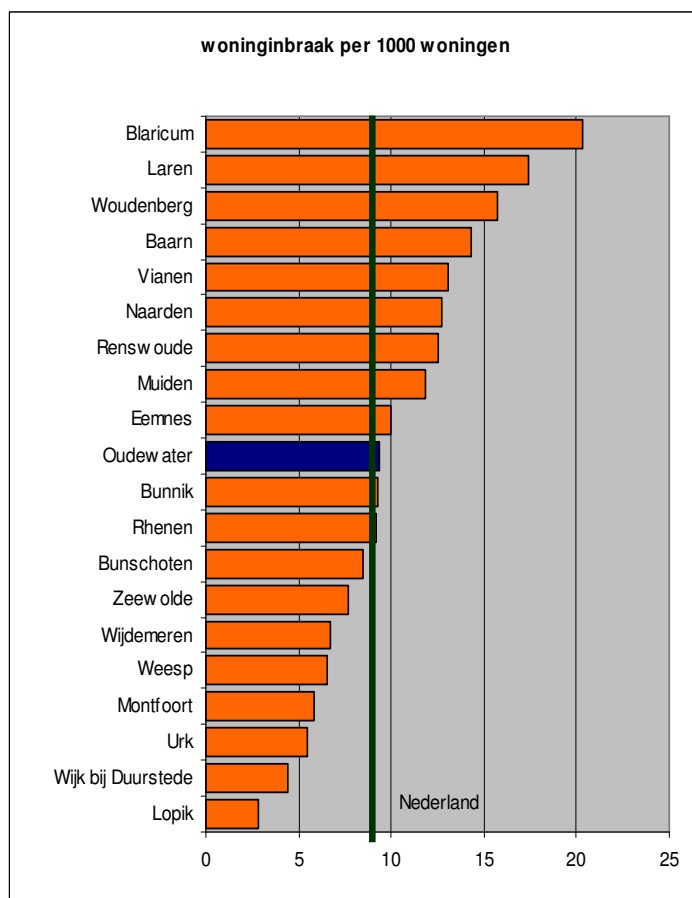
Ontwikkeling woninginbraken 2011-2014 en per 1000 woningen per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 woningen in 2014
Oudewater	47	44	32	26	- 45%	3,6
Snelrewaard	8	7	3	6	- 25%	13,0
Papekop/Hekendorp	7	14	8	7	0%	15,9
Gemeente Oudewater	62	65	43	39	- 37%	4,8

Geslaagde woninginbraken 2011-2014 en per 1000 woningen per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 woningen in 2014
Oudewater	33	32	20	16	- 52%	2,2
Snelrewaard	6	3	2	4	- 33%	8,7
Papekop/Hekendorp	5	5	5	6	+ 20%	13,6
Gemeente Oudewater	44	40	27	26	- 41%	3,2

2a. Woninginbraken

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Lokaal

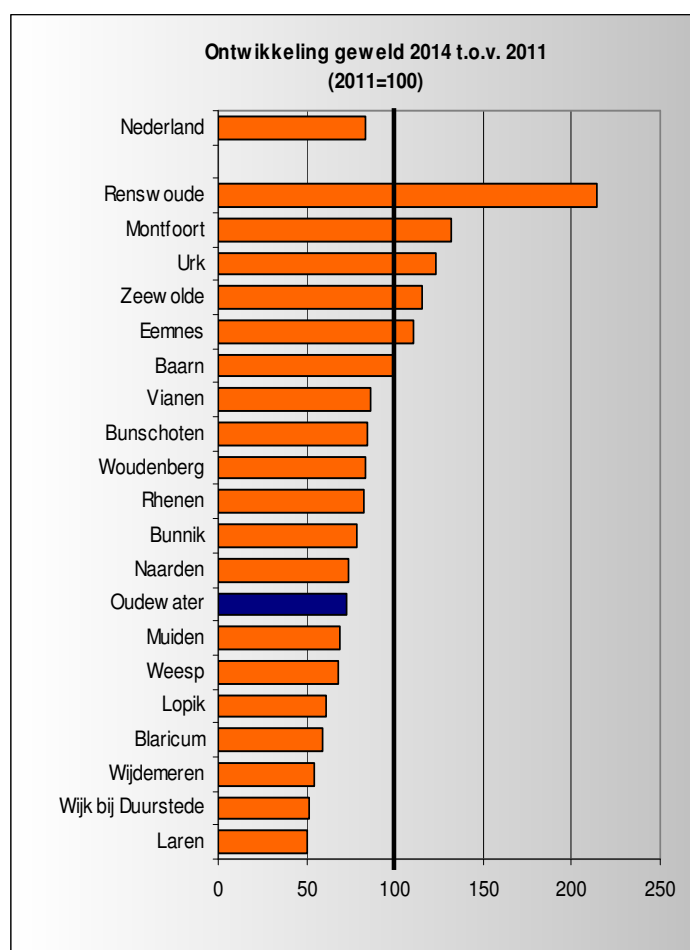
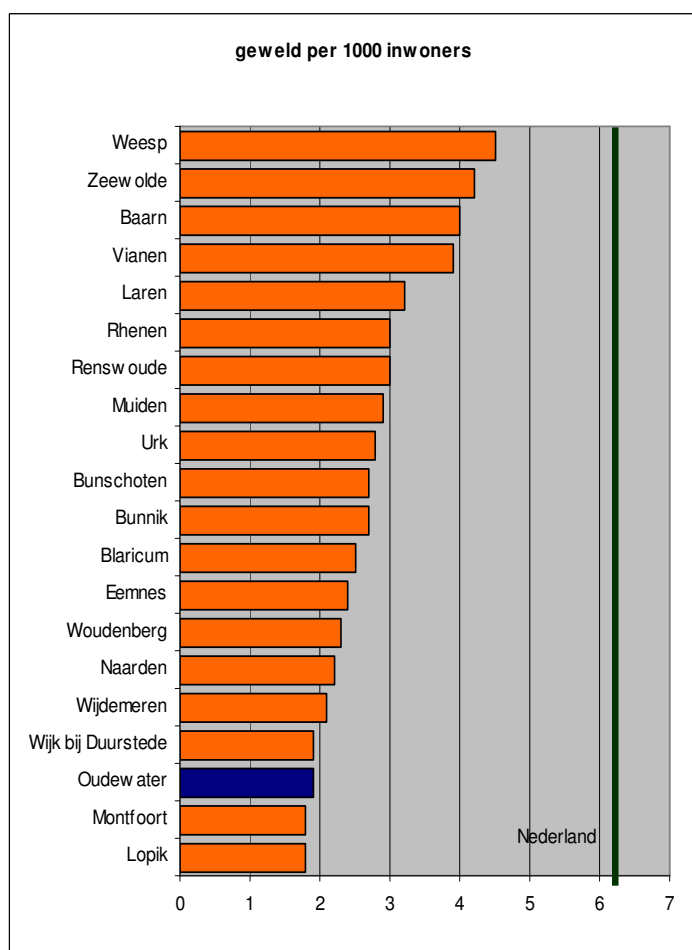
- Hotspots: De Brede Dijk, De Noort Syde, Klein Hekendorp
- Hottimes: dag en avondbraaken op donderdag en zaterdag.
- Aandachtspunt: voorlichting/ preventie vanuit de gemeente en woningbouw. Proactief en niet (alleen) reactief.

Regionaal/ landelijk

- Diverse dadergroepen zijn buiten hun woon-/pleeggebied gaan inbreken om meer in de anonimiteit te geraken.
- Het aantal woninginbraken is een aantal jaren stevig gestegen, terwijl de pakkans is gedaald, doordat dadergroepen meer divers zijn en 'hot times' (pleegtijden) sterk vervagen (het CCV, 2013).
- Sinds 2013 is er landelijk weer een daling te zien in het aantal woninginbraken. Woninginbraken staan ook in andere gemeenten met stip op nr. 1 in de gemeentelijke veiligheidsprioriteiten (BMC en VNG, 2013).
- Tendens naar verschil maken via persoonsgerichte daderaanpak, ook bij preventie (veel daders woninginbraak zijn jonge mannen, en de potentiële daders hun bruesjes/vriendjes). Zeker bij woninginbrekers die in de eigen woonomgeving inbraken plegen, heeft de persoonsgerichte aanpak een positieve invloed gehad.
- Veiligheidshuizen richten zich meer op complexe multi-probleem casuïstiek. De aanpak van enkelvoudige/ enkele keten-problematiek komt meer lokaal te liggen. Dit vraagt van gemeenten lokale pga-aanpak.
- Preventie en participatie gaan in sferen van eigen acties om inbraak/insluiting tegen te gaan, hand in hand. Mogelijk werkt het als 'frame' beter om burgers meer als participerende burgers aan te spreken
- Qua mobiel banditisme wordt landelijk een toename verwacht van criminaliteit gepleegd door rondtrekkende groepen die naar Nederland uitwijken als gevolg van repressieve maatregelen in andere West-Europese landen, zoals Duitsland en Frankrijk. Het gaat hierbij deels om georganiseerde, zeer professionele, rondtrekkende groepen daders op zoek naar goede buit. Deze zijn vaak afkomstig uit Midden- en Oost-Europa. Het beeld is dat ze zich voorheen vooral bezighielden met het skimmen van pinautomaten en zich nu vooral bezighouden met auto- en woninginbraken en autodiefstallen (Rozenblit-Siegel, Politie&Wetenschap 2013).

2b. Vormen van geweld

- In de gemeente Oudewater is eind 2014 een afname te zien van het aantal geweldsmisdrijven van -27% ten opzichte van 2011.
- In de vergelijking met de 19 andere kleine gemeenten in Midden-Nederland scoort Oudewater daarmee een middenpositie. Qua risico om slachtoffer te worden van geweld scoren van deze kleine gemeenten alleen Montfoort en Lopik gunstiger dan Oudewater.
- Alle geweldsvormen dalen in Oudewater in de periode 2011-2014. De absolute getallen zijn hier erg laag. De procentuele toe- of afnames kunnen daarom soms sterk zijn.

Geweldontwikkeling 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	18	9	13	16	-11%	2,2
Snelrewaard	6	3	2	0	-100%	0,0
Papekop/Hekendorp	2	5	8	3	+50%	2,5
Gemeente Oudewater	26	17	23	19	-27%	1,9

Ontwikkeling huiselijk geweld 2011-2014 en per 1000 inwoners

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Gemeente Oudewater	6	2	12	5	-17%	0,5

2b. Vormen van geweld

Geweld: zeden, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	1	2	0	0	- 100%
Snelrewaard	2	0	0	0	- 100%
Papekop/Hekendorp	0	1	0	0	
Gemeente Oudewater	3	3	0	0	- 100%

Geweld: openlijk geweld, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	0	0	1	0	
Snelrewaard	0	0	1	0	
Papekop/Hekendorp	1	0	0	0	- 100%
Gemeente Oudewater	1	0	2	0	- 100%

Geweld: bedreiging, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	5	1	3	3	- 40%
Snelrewaard	1	0	1	0	- 100%
Papekop/Hekendorp	1	2	3	0	- 100%
Gemeente Oudewater	7	3	7	3	- 57%

Geweld: mishandeling, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	12	6	8	10	- 17%
Snelrewaard	3	0	0	0	- 100%
Papekop/Hekendorp	0	1	4	3	
Gemeente Oudewater	15	7	12	13	- 13%

Geweld: straatroof, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	0	0	0	0	
Snelrewaard	0	0	0	0	
Papekop/Hekendorp	0	0	0	0	
Gemeente Oudewater	0	0	0	0	

Geweld: overvallen, ontwikkeling 2011-2014 per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011
Oudewater	0	0	0	0	
Snelrewaard	0	2	0	0	
Papekop/Hekendorp	0	0	0	0	
Gemeente Oudewater	0	2	0	0	

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Algemeen

- ✓ Verharding zichtbare vormen van criminaliteit, voornamelijk door jongeren (heftiger incidenten).
- ✓ Veel diefstaldelicten dalen al jarenlang (o.a. fietsen, auto's en bedrijfsinbraak). De stijging van winkeldiefstal zet echter door. De sterke toename van geweldgebruik bij betrapting daarbij is zorgwekkend (het CCV, 2013).

Huiselijk Geweld

- ✓ Verwachte toename van het aantal gevallen van huiselijk geweld in combinatie met alcohol-/middelengebruik
- ✓ Verwachte toename van huiselijk geweld door sociale spanningen en schulden, o.a. meer vechtscheidingen en problemen met omgangsregelingen door trage verkoop van woningen.
- ✓ Intensivering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- ✓ Inzet van het huisverbod is verbeterd (criteria zijn meer helder, bekendheid en kennis van mogelijkheden is verbeterd)
- ✓ Regionaal een stijging in meldingen en bereidheid tot het doen van aangifte van huiselijk geweld.
- ✓ Verwachte toename van ouderen mishandeling/financiële uitbuiting.

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Overvallen

- ✔ Intensieve aanpak lijkt vruchten af te werpen, aantal overvallen daalt sterk (het CCV, 2013)
- ✔ Inmiddels veel aandacht voor follow-up na overval.
- ✔ Door beveiliging van banken en juweliers is een toename te verwachten van overvallen op meer kwetsbare objecten (andere ondernemers en woningen). Waaronder ook misbruik vertrouwen ouderen (babeltrucs).
- ✔ Verdachten worden wijzer door inzage dossiers (krijgen inzicht in gebruik van BOB-middelen).
- ✔ Verdachten innoveren op het gebied onderlinge communicatie (telefoontaps worden minder effectief).
- ✔ De meeste overvallen lijken op dit moment 'hit-and-run' overvallen te zijn (waarbij daders zonder al te veel voorbereiding snel toeslaan en weer verdwijnen) (het CCV, 2013).
- ✔ Gevarieerde dadergroepen bij overvallen. Daders willen binnen korte tijd veel geld verdienen.
- ✔ Geen aanwijzingen voor op grote schaal plegen van overvallen door professionele en georganiseerde bendes (het CCV, 2013).

Straatroof

- ✔ Het aantal straatroven schommelt landelijk gezien. Mobiele bendes (vaak van Midden- of Oost-Europese afkomst) verdienen binnen dit thema meer aandacht, o.a. door meer internationale samenwerking (CCV, 2013).
- ✔ Toename van het aantal berovingen/ straatroof van smartphones.

VPT (geweld tegen werknemers met een publieke taak)

- ✔ Burgers hebben richting medewerkers met een publieke taak in toenemende mate een "kort lontje".
- ✔ Steeds meer bewustwording bij gemeentepersoneel. Wel verschillend per dienst.
- ✔ Meer taken van het Rijk zijn naar gemeenten overgeheveld. Dus meer klantcontacten en meer kans op incidenten.
- ✔ Groeiende aandacht en toepassing van mediation.

2c. Jongerenoverlast

- ✔ In 2012 waren er 31 meldingen jongerenoverlast bij de meldkamer van de politie. In 2014 waren dat er 22. Al met al een afname van -29%.
- ✔ In 2014 is er uit de shortlistinventarisatie in Oudewater weer één overlastgevende groep naar voren gekomen.

Aantal/Soort Jeugdgroepen: Oudewater					
	2010	2011	2012	2013	2014
Hinderlijk	1	1	1		1
Overlastgevend					
Crimineel					

Meldingen jongerenoverlast 2012-2014				
	2012	2013	2014	2014 t.o.v. 2012
Oudewater	31	20	22	-29%

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

Lokaal

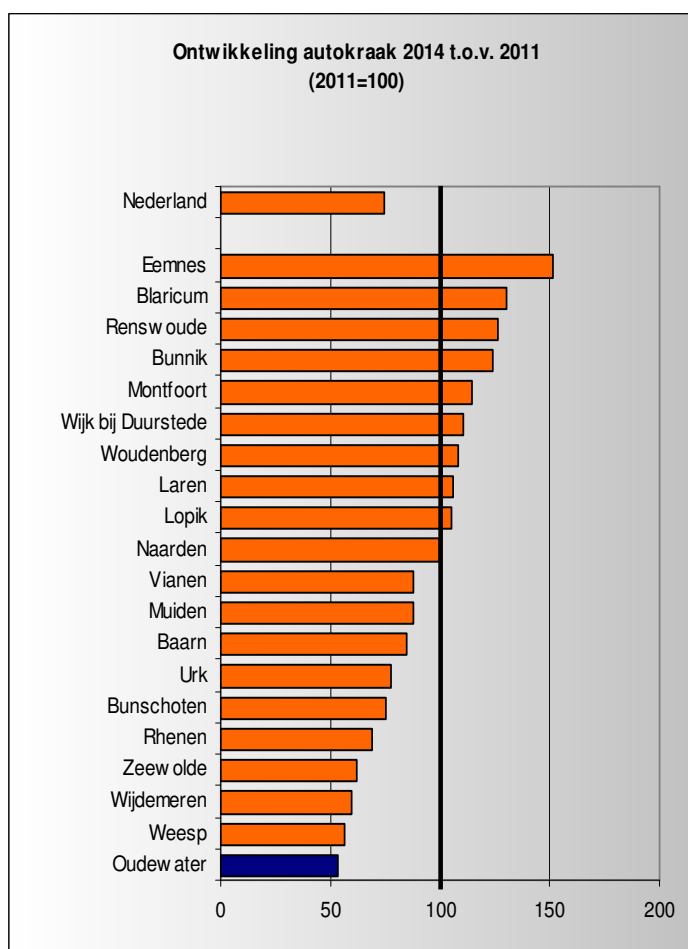
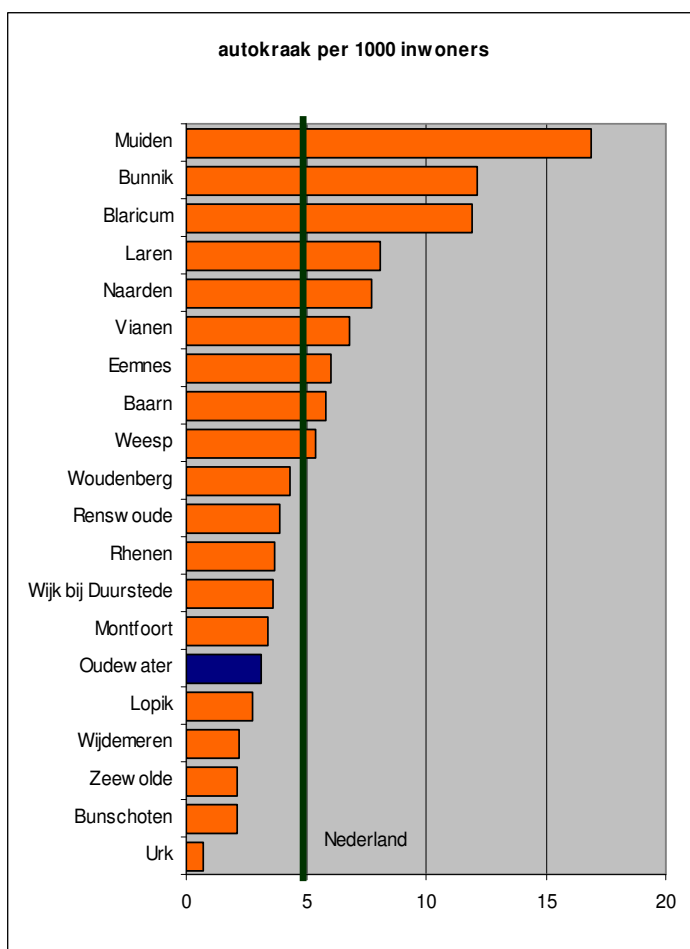
- ✔ De overlast op diverse hangplekken lijkt de afgelopen maanden te zijn afgenomen, mogelijk doordat politie en BOA's hierop actie hebben ondernomen. Daarnaast heeft herinrichting van het Zwarte Veldje gezorgd voor minder overlast op die plek.
- ✔ Hotspots: Klein Hekendorp (schoolplein, Zwarte Veldje).
- ✔ Hottimes: vrijdag/zaterdag en zaterdag/zondag nacht.

Algemeen

- ✔ Landelijk daalt de jeugdcriminaliteit sterk.
- ✔ In het landelijk beeld heeft dit echter nauwelijks invloed op de door burgers ervaren jongerenoverlast.
- ✔ Ook is landelijk een forse stijging zichtbaar in het aantal jonge zeer actieve veelplegers (CCV, 2013).
- ✔ Uit recent onderzoek blijkt dat 85% van alle jeugdige veelplegers uit een problematisch gezin komt en dat detentie/straf zonder zorg bijdraagt aan hogere recidive en gewelddadigheid. De motivatie om te veranderen van een jongere zelf is daarbij een belangrijke indicator om de aanpak op af te stemmen. Verder blijkt de invloed van best persons of positieve rolmodellen, evenals een systeembenadering zeer krachtig (www.safire-project-results.eu). Professionals geven aan dat veel hulp aan gezinnen en jongeren op vrijwillige basis is. Hier wordt door moeilijke gezinnen of jongeren niet of te vrijblijvend op ingegaan.
- ✔ Jongeren slaan vaker instapdelicten als winkeldiefstal over en beginnen direct met woninginbraken.
- ✔ Over het gehele HIC-spectrum (woninginbraken, overvallen, straatroof) lijken jongeren zich steeds sneller te professionaliseren
- ✔ De jeugd lijkt te verjongen en te verharden. Ze plegen ernstigere delicten en verdwijnen hierdoor uit het straatbeeld.
- ✔ Verwachte groei van aantal jongvolwassen veel-/multi-plegers.
- ✔ Een reden voor de afname van het aantal groepen en de overlast lijkt er ook in gelegen dat er minder zicht is op de jeugdgroepen en dat er een doorontwikkeling heeft plaatsgevonden van groepen naar criminele verbanden.
- ✔ De toenemende (jeugd)werkloosheid en de daarmee gepaard gaande vrije tijd en tekort aan financiële middelen, heeft een negatief effect op jeugdoverlast en bijvoorbeeld huiselijk geweld.
- ✔ Goede verbinding met jeugd staat onder druk door snelle technologische ontwikkelingen. Raadzaam is het om zowel pro-actief verbinding te zoeken, als reactief te zorgen voor kennis in het digitale opsporen.
- ✔ Mogelijke verklaring voor de daling van de jeugdcriminaliteit is de opkomst van het gamen. Hierdoor zitten jongeren eerder binnen te gamen dan buiten ergens rond te hangen.

2d. Autokraak

- ✦ Eind 2014 is er in de gemeente Oudewater een afname het aantal autokraken van -47% te zien ten opzichte van 2011.
- ✦ In de vergelijking met de 19 andere kleine gemeenten van Midden-Nederland, scoort Oudewater met deze ontwikkeling het gunstigst. Geen andere kleine gemeente kent een grotere afname dan Oudewater.
- ✦ Qua risico (het aantal autokraken per 1000 inwoners) scoren eind 2014 er 5 kleine gemeenten in Midden-Nederland gunstiger dan Oudewater.

Ontwikkeling autokraak 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

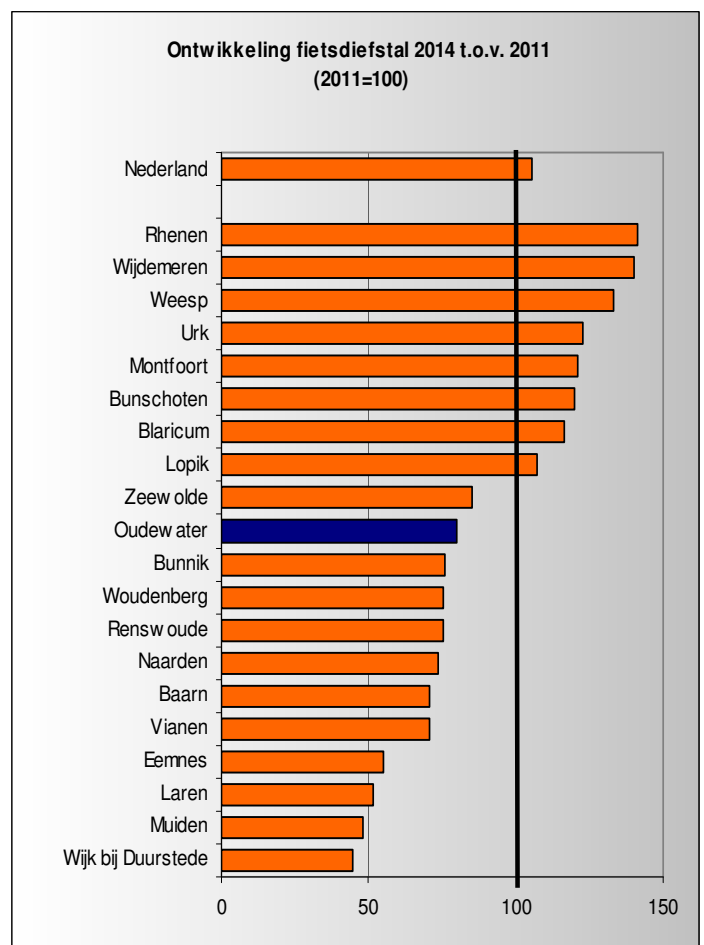
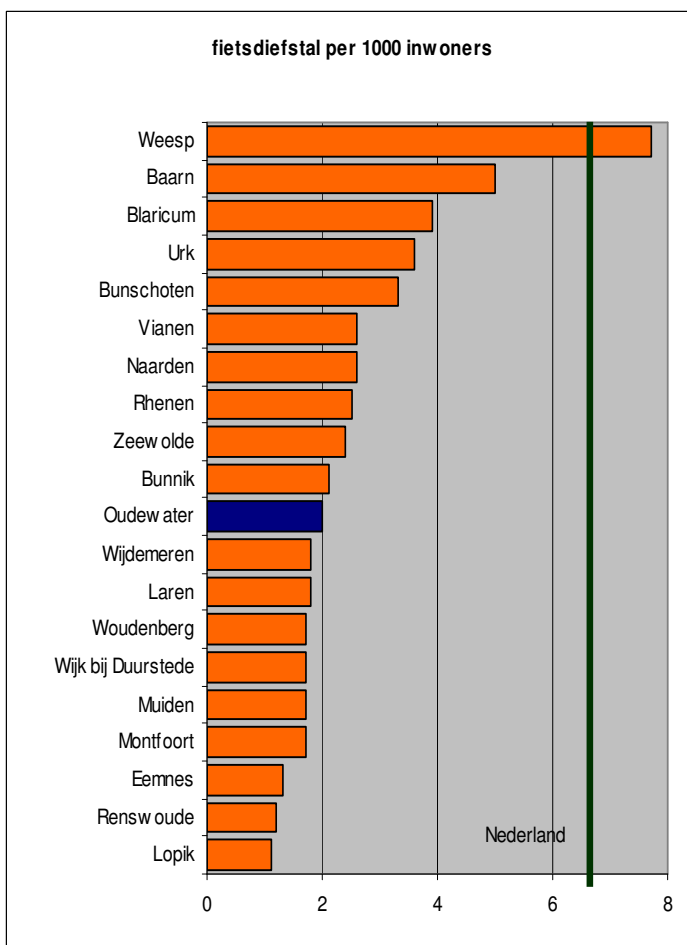
	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	53	21	37	24	- 55%	3,3
Snelrewaard	1	5	4	3	+ 200%	2,0
Papekop/Hekendorp	3	4	0	4	+ 33%	3,4
Gemeente Oudewater	58	30	41	31	- 47%	3,1

Trend volgens professionals en (landelijk onderzoek)

- ✦ Afname van het aantal autokraken. Echter een forse toename van schadelast per kraak.
- ✦ Dadergroep landelijk steeds minder gedomineerd door junks, en steeds meer door jeugdige multiplegers en mobiele bendes.

2d. Fietsendiefstal

- ✓ In de gemeente Oudewater is in 2014 het aantal fietsdiefstallen met -20% afgenomen ten opzichte van 2011.
- ✓ Met het aantal fietsdiefstallen per 1000 inwoners van 2,0 zit Oudewater duidelijk onder het landelijk gemiddelde. In vergelijking met de andere 19 kleine gemeenten van Midden-Nederland scoort Oudewater een middenpositie.
- ✓ Qua ontwikkeling in de periode 2011-2014 scoort Oudewater in vergelijking met de andere 19 grote gemeenten in Midden-Nederland eveneens een middenpositie.

Ontwikkeling fietsdiefstal 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

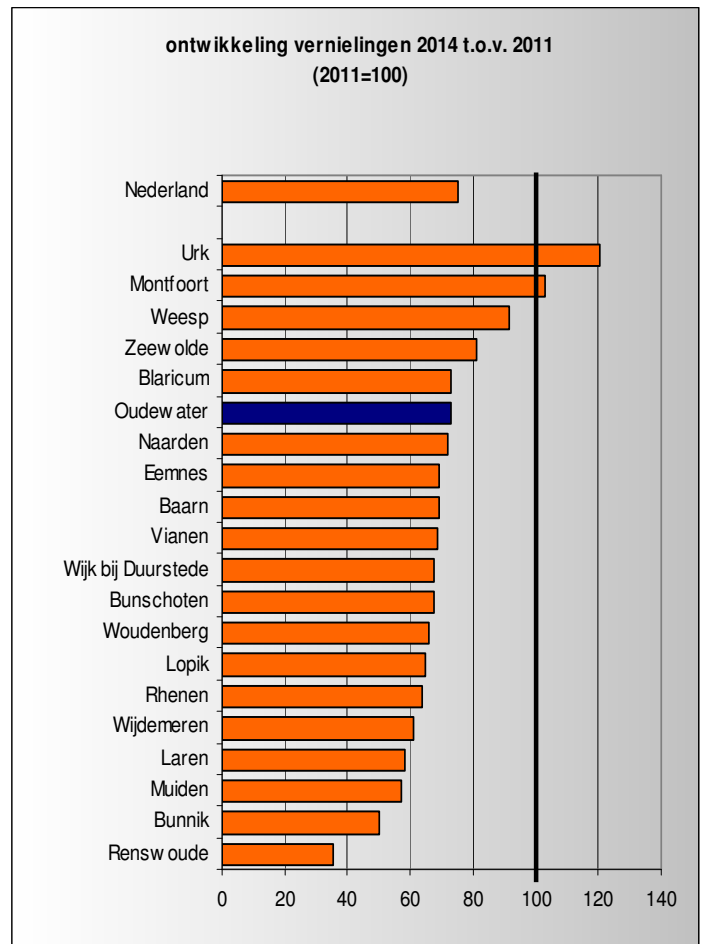
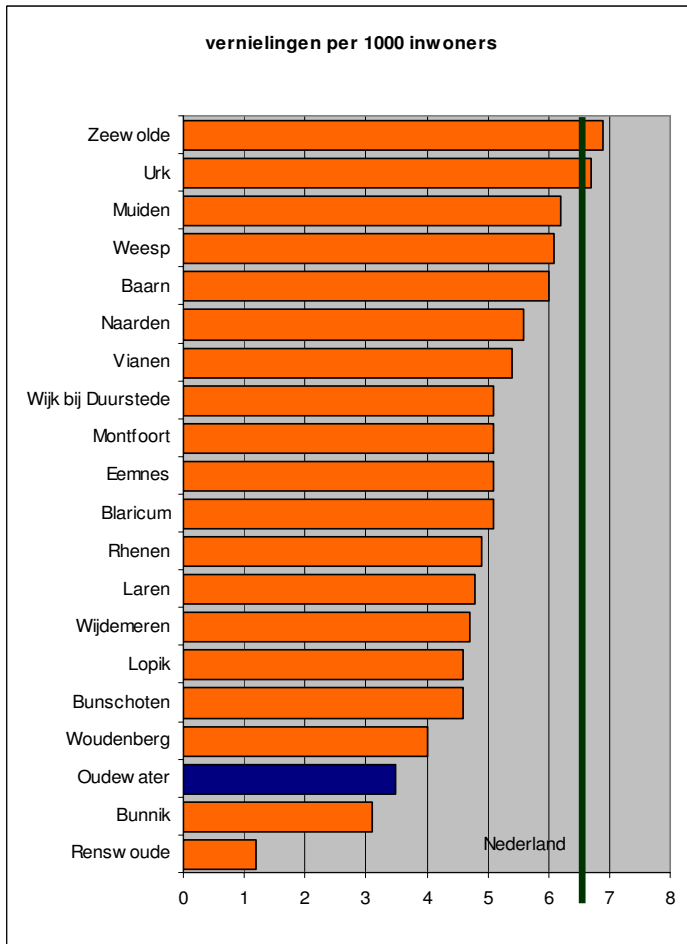
	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	25	22	25	19	- 24%	2,6
Snelrewaard	0	2	2	1		0,7
Papekop/Hekendorp	0	0	1	0		0,0
Gemeente Oudewater	25	25	28	20	- 20%	2,0

Trends volgens professionals

- ✓ Elektrische fietsen zijn inmiddels een gewilde buit.
- ✓ Hotspot: fietsenstalling bij zwembad Statenbad
- ✓ Hottimes: woensdag en donderdag tussen 08.00 en 16.00 uur.

2d. Vernielingen

- In totaal nam in 2014 het aantal vernielingen in de gemeente Oudewater met -27% af ten opzichte van 2011.
- In de vergelijking met de andere 19 kleine gemeenten van Midden-Nederland scoort Oudewater zeer gunstig qua kans op vernieling. Slechts 2 gemeenten kennen een kleinere kans.
- Qua ontwikkeling in de periode 2011-2014 scoort Oudewater in de vergelijking met die andere gemeenten relatief minder gunstig. De meeste gemeenten kennen een grotere afname in deze periode dan Oudewater.

Ontwikkeling vernielingen 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	41	25	45	33	-20%	4,6
Snelrewaard	3	1	9	0	-100%	0,0
Papekop/Hekendorp	2	8	7	2	0%	1,7
Gemeente Oudewater	48	34	62	35	-27%	3,6

Trends volgens professionals

- Hotspot: Klein Hekendorp en centrum
- Hottimes: vrijdag/zaterdag en zaterdag/zondag nacht.
- Meer dan de helft van het aantal vernielingen betreft vernieling auto.

2d. Zakkenrollen

- Het aantal gevallen van zakkenrollen bedroeg in 2014 in totaal 1. Dat zijn er 3 minder dan in 2011.
- In Oudewater zijn de absolute getallen met betrekking tot het delict zakkenrollen erg laag. De procentuele veranderingen zijn daarom vaak groot.

Ontwikkeling zakkenrollen 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

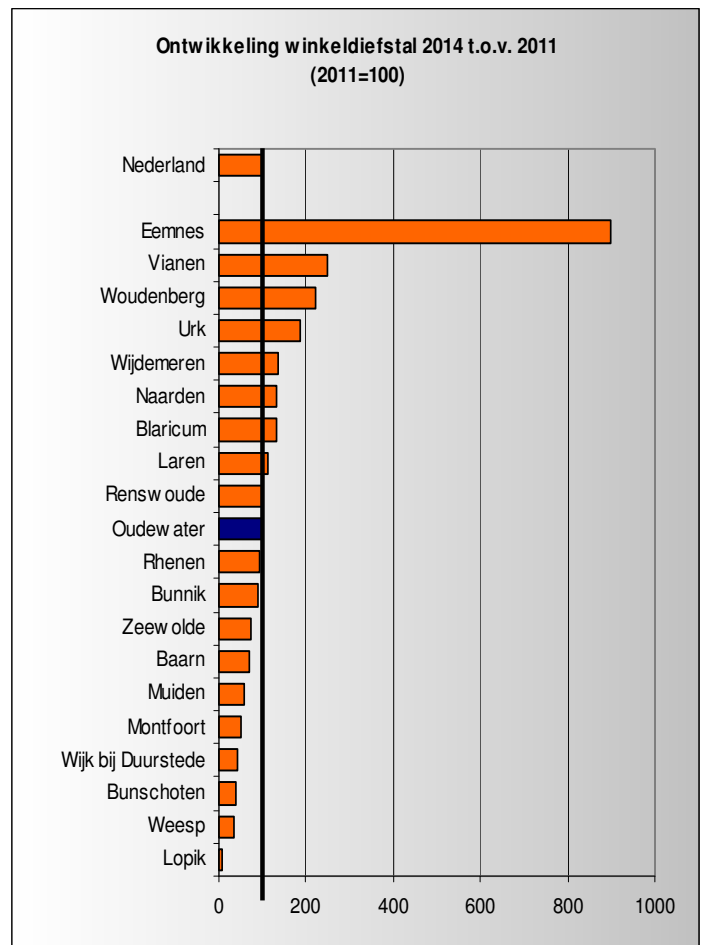
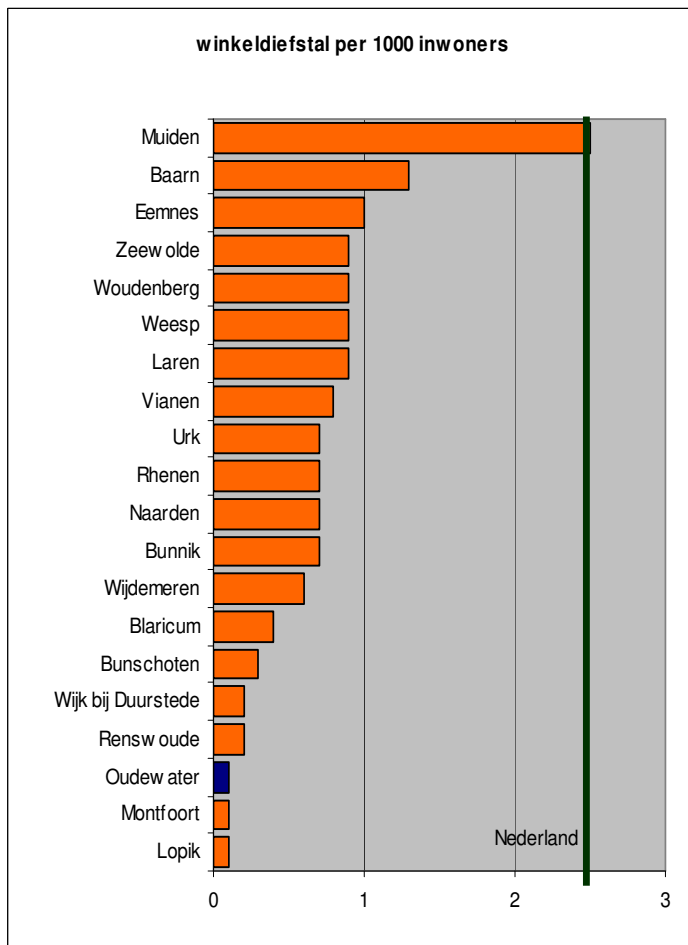
	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	4	2	2	1	- 75%	0,1
Snelrewaard	0	0	0	0		0,0
Papekop/Hekendorp	0	0	0	0		0,0
Gemeente Oudewater	4	2	2	1	- 75%	0,1

Trends volgens professionals en (landelijk) onderzoek

- "Er komen signalen, zowel vanuit buurlanden als uit de bronlanden, dat Nederland zich moet voorbereiden op een toename van het aantal gevallen van georganiseerde bedelarij, zakkenrollerij, overvallen en diefstallen. Dit heeft veel, zo niet alles, te maken met het feit dat bepaalde rondtrekkende groepen zich genoodzaakt zullen zien naar Nederland uit te wijken als gevolg van de repressieve maatregelen die momenteel worden geïmplementeerd in andere West-Europese landen, zoals Duitsland en Frankrijk." (Prof.dr. Dina Rozenblit-Siegel, Politie&Wetenschap, 2013).

2e. Winkeldiefstal

- In 2014 is in de gemeente Oudewater net als in 2011 in totaal 1 geval van winkeldiefstal geregistreerd
- Qua risico (aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners) scoort Oudewater in vergelijking met die 19 andere gemeenten zeer gunstig. Samen met Montfoort en Lopik kent Oudewater het laagste risico.
- De absolute aantallen zijn in Oudewater laag waardoor procentuele verschillen makkelijk groot zijn.

Ontwikkeling winkeldiefstal 2011-2014 en per 1000 inwoners per wijk

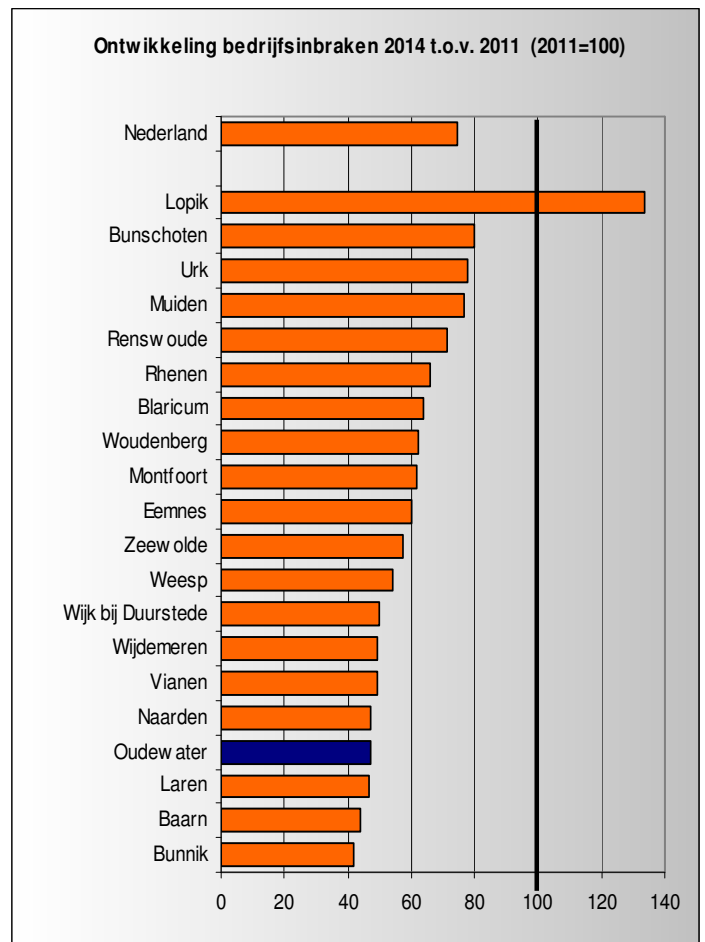
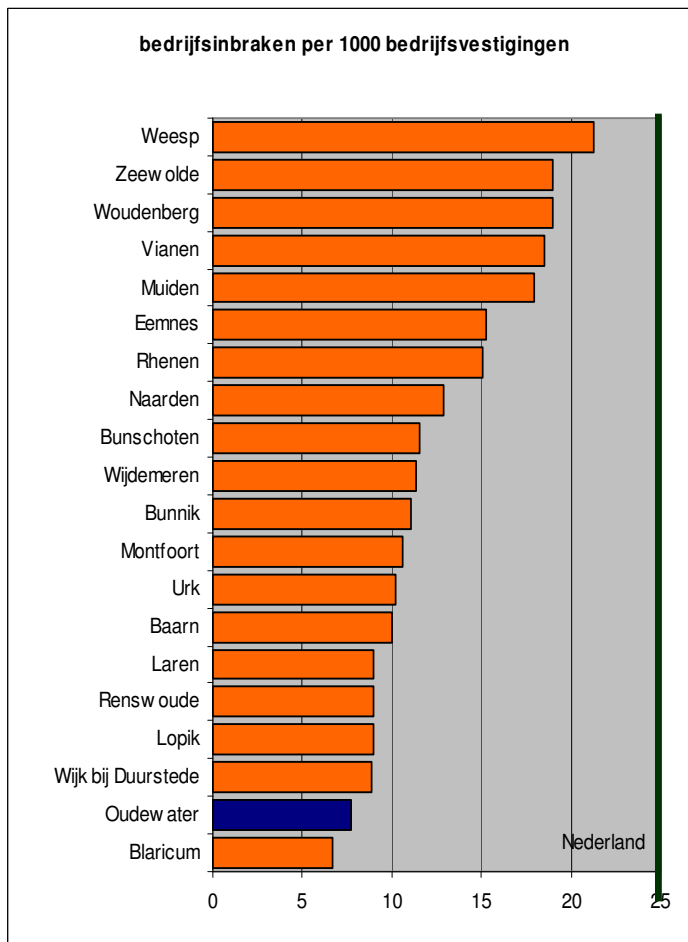
	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	1	3	2	1	0%	0,1
Snelrewaard	0	0	0	0		0,0
Papekop/Hekendorp	0	0	0	0		0,0
Gemeente Oudewater	1	3	2	1	0%	0,1

Trends volgens professionals en onderzoek

- Ministerie van EZ en KvK trekken zich terug uit veiligheidsbeleid t.a.v. ondernemen; betrokkenheid van ondernemers zelf zou dit moeten compenseren.
- De stijging van winkeldiefstal zet onverminderd door, waarbij ook de sterke toename van geweldgebruik bij betrapting zorgwekkend is.

2e. Bedrijfsinbraak

- ✦ In de gemeente Oudewater zien we eind 2014 ten opzichte van 2011 een afname van -53% van het aantal bedrijfsinbraken.
- ✦ Met deze ontwikkeling scoort Oudewater in de vergelijking met de andere 19 kleine gemeenten in Midden-Nederland vrij gunstig. Alleen Laren, Baarn en Bunnik kennen een iets gunstiger ontwikkeling in die periode.
- ✦ Qua risico (aantal bedrijfsinbraken per 1000 bedrijfsvestigingen) scoort Oudewater relatief nog gunstiger. Alleen Blaricum kent een lagere score.

Ontwikkeling bedrijfsinbraken 2011-2014 en per 1000 bedrijven per wijk

	2011	2012	2013	2014	2014 tov 2011	per 1.000 inwoners in 2014
Oudewater	15	16	5	7	-53%	1,0
Snelrewaard	2	0	0	1	-50%	5,7
Papekop/Hekendorp	0	2	2	0		0,0
Gemeente Oudewater	17	18	7	8	-53%	1,1

Trends volgens professionals

- ✦ Ministerie van EZ en KvK trekken zich terug uit veiligheidsbeleid t.a.v. ondernemen; betrokkenheid van ondernemers zelf zou dit moeten compenseren.
- ✦ Hotspot: bedrijventerrein Tappersheul.
- ✦ Aandachtspunt: periodiek terugkerende parkeerproblematiek en veiligheid op de Tappersheul.

2f. Georganiseerde criminaliteit

- ✔ Op het niveau van Midden-Nederland is zichtbaar dat criminele samenwerkingsverbanden een rol spelen in de lokale veelvoorkomende en HIC-delicten op het gebied van diefstal, woninginbraak, voertuigcriminaliteit, berovingen en ram- en plofkraken. Enkele zijn doorgegroeid in de georganiseerde criminaliteit (synthetische drugs, hennepsteelt, cocaïne en wapens).
- ✔ Uit recent onderzoek blijkt dat loverboy-praktijken een groot probleem vormen en nagenoeg iedere gemeente raakt in Midden-Nederland. Om dit aan te pakken hebben zowel slachtoffers, daders en locaties waar uitbuiting plaatsvindt grote aandacht nodig: preventief, repressief en via nazorg.
- ✔ Om die reden is medio mei 2014 de aanpak van de loverboyproblematiek en de jonge minderjarige slachtoffers geprioriteerd door het Districtelijk Veiligheidscollege West Utrecht.

Trends volgens (regionale) professionals en (landelijk) onderzoek

Algemeen

- ✔ Uitgangspunt is "Integraal tenzij" als perspectief van waaruit gemeente, Openbaar Ministerie, politie en Belastingdienst samenwerken. Dit houdt in dat bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale interventies vooraf gezamenlijke gewogen worden om te komen tot de beste aanpak van de georganiseerde criminaliteit. Daarbij focus op het afpakken van crimineel verkregen vermogen, het ontwrichten van de netwerken (facilitators aanpakken) en betere (signalerings)kennis bij professionals in het netwerk.
- ✔ Structuur van melden van signalen op diverse ondermijningsthema's wordt verder vormgegeven en dit zal resulteren in het snel en voortvarend signaleren van misstanden en hierop goed anticiperen en interveniëren.
- ✔ Door overheveling van rijkstaken krijgen gemeenten meer te maken met fraude (o.a. PGB-fraude).
- ✔ Bibob wordt door criminelen ontweken door niet vergunningplichtige ondernemingen te starten om o.a. te kunnen witwassen.
- ✔ Door het Bibob-beleid te actualiseren kan de gemeente ook op andere terreinen dan op het gebied van horecaverGUNningen de integriteit van aanvragers van vergunningen, subsidies of indieners van aanbestedingen onderzoeken.

Hennep

- ✔ Cannabisteelt komt in Europa wijdverbreid voor en lijkt toe te nemen (CCV, 2013). De verwachting is dat deze trend regionaal doorzet met bijgaande risico's als brandgevaar. Het gaat in de meeste gevallen om bedrijfsmatige kwekerijen, maar wel steeds vaker iets kleinschaliger. Kwekerijen bevinden zich zowel in bewoonde als niet-bewoonde woningen (huur én koop) en in bedrijfspanden.
- ✔ Meer delicten rondom hennephandel en meer vermenging boven- en onderwereld. Op dit moment zijn de meeste hennepkwekerijen in het zuiden van het land. De verwachting is dat men zich gaat verplaatsen naar het noorden.
- ✔ De handel in verdovende middelen en woninginbraken worden door jeugdgroepen gezien als lucratieve opties.
- ✔ Aansluiting bij het (vernieuwde) Regionale hennepconvenant Midden-Nederland biedt betere mogelijkheden voor het gezamenlijk bestrijden van (georganiseerde) hennepsteelt.

Mensenhandel

- ✔ Arbeidsuitbuiting lijkt ook in Nederland een zeer serieus probleem te zijn. Maar een klein gedeelte van de slachtoffers hiervan komt in beeld (CCV, 2013). Uit een recente analyse blijkt dat ook in Midden-Nederland verschillende vormen van arbeidsuitbuiting voorkomen.
- ✔ Landelijk wordt de opkomst van 'lovergirls' gezien. Dit zijn minderjarige meiden, soms zelf huidig of voormalig slachtoffer die andere meiden ronselen en in de prostitutie brengen (CCV, 2013). In Midden-Nederland zijn signalen dat meisjes door loverboys ook anders dan seksueel worden uitgebuit, bijv. door het gedwongen afsluiten van telefoonabonnementen of het stelen van geld.
- ✔ Door een strengere aanpak van de raamprostitutie en de sluiting van het Zandpad in Utrecht is er een verschuiving van prostitutie naar andere gemeenten en verdwijnt prostitutie meer in de illegaliteit.
- ✔ Er is een toename van het aantal thuiswerkers in de prostitutie.
- ✔ Er wordt landelijk een toename van het aantal massagesalons (vooral Chinees) geconstateerd (CCV, 2013). Ook in Midden-Nederland is deze toename geconstateerd, maar het is onduidelijk in hoeverre hier seksuele handelingen worden verricht en of hierbij sprake is van mensenhandel.

Trends volgens (regionale) professionals en (landelijk) onderzoek

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

- ♥ Professionals noemen de digitalisering van de samenleving als belangrijke ontwikkeling. Dit brengt zowel kansen als bedreigingen met zich mee, doordat criminelen er meer en handiger gebruik van maken, maar het ook kansen biedt voor de opsporing. Wat het volgens het CCV voor de opsporing lastig maakt is dat er op internet veel mogelijkheden zijn om je identiteit te maskeren. Ook de opkomst van cloud computing en de toename van mobiel internet maakt dat mensen alleen maar kwetsbaarder worden, terwijl het de opsporingskansen kan verkleinen. Hiernaast gaat het bij cybercrime niet alleen om criminelen, maar ook om 'hacktivisten'. Dit zijn activisten die bijvoorbeeld door digitale gegevensdiefstal een statement willen maken (CCV, 2013).
- ♥ Door het CCV wordt aangegeven dat aangenomen wordt dat inmiddels meer mensen slachtoffer van cybercrime (o.a. hacken, schadelijke en/of kwaadaardige software) zijn dan van 'offline-delicten'. De exacte omvang van cybercrime is echter lastig te schatten (lage aangifte bereidheid) (CCV, 2013). Door professionals wordt aangegeven dat er binnen de regio geavanceerdere vormen van phishing worden waargenomen en een toename van het aantal D DOS aanvallen.
- ♥ Meer cyberaanvallen op overheids-, financiële- en andere instellingen.
- ♥ Ontwikkelingen rondom social media, waaronder snelle incidentuitwisseling door het publiek en ongeremde uitspraken van burgers. Dit maakt het lastiger om maatschappelijke onrust te beheersen en zicht te krijgen op bepaalde problematiek, zoals vormen van seksuele uitbuiting. Ook leidt dit tot meer meldingen van social media gerelateerde incidenten.
- ♥ Het fenomeen 'grooming' is niet nieuw, maar komt wel steeds meer voor. Dit houdt in dat digitaal contact wordt gezocht met kinderen om ze vervolgens uit te nodigen en ontuchtige handelingen te verrichten of om van dergelijke handelingen afbeeldingen te vervaardigen.

Mobiel banditisme

- ♥ Verwachte toename van bedelarij, zakkenrollerij, overvallen en diefstallen. Dit doordat bepaalde rondtrekkende groepen naar Nederland zullen uitwijken als gevolg van repressieve maatregelen in andere West-Europese landen, zoals Duitsland en Frankrijk. Gaat deels om georganiseerde, zeer professionele, rondtrekkende groepen daders op zoek naar goede buit, vaak afkomstig uit Midden- en Oost-Europa. Voorheen bezig met skimmen van pinautomaten (komt nauwelijks nog voor door beveiligingsmaatregelen). Nu vooral bezig met met auto- en woninginbraken en autodiefstallen. Zijn zeer innovatief.

Criminele samenwerkingsverbanden

- ♥ Het is belangrijk dat de gemeente Oudewater de regelgeving voor clubhuizen stevig handhaaft, in verband met de landelijke trend dat Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) op zoek zijn naar clubhuizen om zich te vestigen. Ook bij de lokale horeca kunnen OMG's betrokken zijn, bijvoorbeeld in de vorm van intimidatie, afpersing en bedreiging. Ook gebruiken deze motorclubs horecagelegenheden als feestlocatie of clubhuis.
- ♥ Criminele samenwerkingsverbanden spelen een rol in de lokale veelvoorkomende criminaliteit en delicten op het gebied van diefstal, woninginbraak, voertuigcriminaliteit, berovingen en ram- en plofkraken. Enkele zijn doorgroeid in de georganiseerde criminaliteit (synthetische drugs/precursoren, hennepsteelt, cocaïne en wapens).
- ♥ Inmiddels raken deze groeperingen verweven met Outlaw Motorcycle Gangs. Binnen deze coalities is sprake van een grote mate van afscherming ten opzichte van de overheid. Er heerst een gevoel van onaantastbaarheid, zowel ten opzichte van "criminele" concurrentie als de overheid.
- ♥ Leden van deze groepen gebruiken geweld om hun doel te bereiken. Een groot deel van het geweld in de hennepsteelt heeft met rippen (o.a. woningovervallen) te maken.
- ♥ Andere vormen van criminaliteit door deze groepen: mensenhandel (prostitutie), afpersingen en bedreigingen binnen horeca, ramkraken, overvallen, fraude en witwassen.
- ♥ Door de complexiteit van de onderzoeken en het gebruik van facilitators en stromannen waarbij BIBOB-procedures worden omzeild, blijft het lastig om deze netwerken op een adequate wijze aan te pakken.

Trends volgens regionale professionals

Lokaal

- ✔ Strengere eisen aan evenementenorganisatoren (veiligheidsplannen e.d.). Aanvragen, zeker voor grote evenementen, moeten een professioneler karakter krijgen. Veiligheidsrisico's komen hierdoor beter in beeld bij de overheid en organisatoren. Risico's kunnen op deze manier zoveel mogelijk worden beperkt/ uitgesloten. Gezien het feit dat veel organisaties voor het overgrote deel bestaan uit vrijwilligers, verloopt dit proces nog niet altijd naar wens en zal dit traject de komende jaren moeten worden doorgezet.
- ✔ Strenger toezicht tijdens evenementen. Naast strengere eisen voorafgaand aan evenementen, is het ook van belang om tijdens evenementen voldoende toezicht te houden. Zonder voldoende toezicht fungeren de vergunningen immers als 'papier tigers'. De verwachting is dan ook dat naast de huidige aandacht voor het voortraject er in de toekomst ook meer aandacht voor toezicht tijdens evenementen zal komen.
- ✔ Meer integrale benadering van problematiek (gemeente, politie, ODRU, VRU, etc.). Door de aandacht voor het voortraject vanuit de verschillende overheidsdiensten (VRU, Politie en gemeente) komt er steeds meer aandacht voor een integrale aanpak van de problematiek rondom evenementen.
- ✔ De verwachting is dat de regionale uitwisseling van informatie tussen gemeenten in de toekomst nog sterker toe zal nemen.

Regionaal

- ✔ Op het domein van de brandveiligheid vindt een verschuiving plaats van traditionele brandveiligheid (vergunningverlening, controle en handhaving) naar zgn. "stimulerende brandpreventie" waarbij instellingen en bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor het op orde hebben van de brandveiligheid. De overheid (brandweer) stelt zich meer op als adviseur in plaats van controleur.

De participatiemaatschappij

- ✔ De eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen manifesteert zich nadrukkelijk ook op het domein van de fysieke veiligheid. Van oudsher zijn risicovolle bedrijven verantwoordelijk voor de veiligheid op en rond het bedrijfsterrein en soms voor het aanwezig hebben van een bedrijfsbrandweer.
- ✔ Zelfredzaamheid en burgerparticipatie op het fysieke veiligheidsdomein manifesteert zich steeds duidelijker. Dit vereist overigens wel dat de burger inzicht heeft in de fysieke risico's en hem handelingsperspectief geboden wordt hoe om te gaan met deze risico's.
- ✔ Specifieke aandacht voor verminderd zelfredzamen. Er is een trend zichtbaar dat steeds meer kwetsbare mensen (ouderen, gehandicapten) zelfstandig blijven wonen. Dit brengt extra risico's met zich mee voor de fysieke veiligheid. De brandveiligheid van gewone woningen is wettelijk niet geregeld. Een brand onlangs in Zeist in een seniorenwoning, waarbij een persoon is omgekomen, laat zien dat de kwetsbaarheid van deze groep nadrukkelijk aan de orde is. Nieuwe allianties zijn nodig om de verminderd zelfredzamen in beeld te hebben en waar nodig te ondersteunen. Er zijn projecten waarbij bestaande netwerken, zoals thuiszorg, wijkverpleging e.d. worden ingeschakeld om het veiligheidsbewustzijn van deze groep te versterken. Het Rode Kruis richt zich ook op het vergroten van zelfredzaamheid van de bevolking en de voorbereiding op noodsituaties.
- ✔ De veranderingen in de WMO. Ten gevolge van de wijzigingen van de AWBZ zal er rekening mee moeten worden gehouden dat meer ouderen (verminderd zelfredzaam) langer in hun oorspronkelijke omgeving blijven wonen. Deels zal dit zonder problemen verlopen maar bij psycho-geriatische problematiek en volledige verzorgingsbehoefte (lichamelijk) nemen de risico's toe als er sprake is van disbalans in zorgaanbod versus vraag. De verstoring kan enerzijds veroorzaakt worden door de cliënt zelf of door uitval van nutsvoorzieningen of vangnetsystemen.
- ✔ Deze burger zal dus vaker aanspraak gaan maken op de hulpdiensten, die hier niet primair voor bedoeld zijn.
- ✔ Bij een vermindering van aandacht voor psychiatrische patiënten populatie (onder behandeling of niet opnemen in een instelling) kan het effect zijn dat deze groep op straat belandt met als effect onbegrip en vergroting van overlast en onveiligheidsgevoel.

Verdere algemene trends volgens professionals

Veranderd slachtofferschap:

- Meer ouderen worden slachtoffer van babbeltrucs en (internet)oplichting. Dit komt langzaam uit de taboesfeer waardoor ook het aantal meldingen van ouderenmishandeling naar verwachting zal toenemen.
- Bezuinigingen in de zorg leiden tot meer oudere slachtoffers: in de thuishulp en zorg werken in toenemende mate hulpverleners die er een andere moraal op nahouden.
- Toename digitaal pesten, en jongeren waarvan naaktfoto's of -filmpjes op het internet worden gezet;
- Burgers en partners steeds meer alert op signalen van mensensmokkel, identiteitsfraude, grooming, loverboys-methodiek, orgaanhandel, uitbuiting.
- Verschuiving van ram- en plofkraken (door beveiliging bedrijven) naar berovingen en (woning)overvallen.

Toenemend inzicht in de relatie recidive en geestelijke gezondheid:

- Jeugdige veelplegers blijken (in een onderzoek onder 81 personen):
 - vrijwel zonder uitzondering te maken hadden met kindproblemen (vroegtijdige schoolverlaters, laag IQ, gedragproblemen, weinig verantwoordelijkheidsbesef); en
 - in 85% van de gevallen uit een ontwricht gezin te komen (weinig toezicht, mishandeling, ernstige psychiatrische stoornissen ouders, oorlogstrauma's, zeer problematische scheidingen, drank-/ drugs- en financiële problemen, huisuitzettingen, contacten familie met politie (Prof.dr. Ido Weijers, 2013).
- 70 tot 80% van alle veelplegers zijn psychiatrische patiënt en/of verslaafd (H. Slijpen, politie Utrecht, 2007).
- In een onderzoek naar notoire overlastplegers in Utrecht blijkt dat van 1836 onderzochte overlastfeiten, 95% werd gepleegd door overlastplegers met een GGZ-probleem (H. Slijpen, 2007 en 2008)
- Ruim 75% van de ex-gedetineerden gaat opnieuw in de fout. De veronderstelling is dat het laten voortbestaan van een verslaving of stoornis hieraan bijdraagt (Wartena, Kalidien, Tollenaar, Essers, Strafrechtelijke recidive van ex-gedetineerden 1996-2003, WODC)
- Een overzicht van 29 experimenten in de hele wereld met totaal 7304 jongeren in een periode van 35 jaar toont aan dat *de inzet van alleen strafrecht bijdraagt aan hogere recidive, meer gewelddadigheid en minder resocialisatie* (Hermanns, 2013). Uit recente wetenschappelijk onderzoeken blijkt dat een evidence based aanpak van crimineel gedrag de volgende elementen bevat:
 - Een community-based benadering (houdt rekening met risicofactoren, werkt in eigen leefomgeving, duidelijk gestructureerde en individuele aanpak)
 - Een pedagogische dimensie (positieve rolmodellen, afspraken over gedrag, vaardigheden ouders, dagbesteding in groepsverband en hele gezinssysteem)
 - Continuïteit (Eén coach, één plan met continuïteit door de strafketen heen en daarna)

Alcoholgebruik door jongeren:

Alcoholgebruik onder jongeren en (jong)volwassenen is een groot probleem. Naast de schadelijke effecten op de ontwikkeling van (de hersenen van) jongeren, hangt circa 70% van de door jongeren gepleegde (lichte) delicten nauw samen met alcoholgebruik. Alcoholgebruik zorgt voor overlast op straat en bij het overgrote deel van de geweldsdelicten en vernielingen in het uitgaansleven is alcohol in het spel.

Een aantal feiten afkomstig van het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid:

- Jongeren gaan gemiddeld zo rond hun 13de verjaardag drinken
- Allochtone jongeren drinken minder alcohol
- Vergeleken met enkele jaren terug drinken minder jongeren tot en met 15 jaar
- Nederlandse jongeren horen bij de Europese top voor wat betreft de hoeveelheid die gedronken wordt.
- Alcoholvergiftiging onder jongeren stijgt sinds 2007
- Ernstige en blijvende gezondheidsschade is onvermijdelijk

3. Algemene trends

- ✓ **Drugsgebruik door jongeren, landelijke trends volgens het Trimbos instituut:**
 - ✓ Cannabisgebruik ligt in Nederland rond het Europese gemiddelde (7%). Het aantal cannabisgebruikers dat aanklopt bij de verslavingszorg is fors toegenomen, van 3.500 in 2002 naar bijna 11.000 in 2011.
 - ✓ Ecstasy bevat een steeds hogere hoeveelheid van de werkzame stof MDMA.
 - ✓ 60% van de jongeren geeft aan het afgelopen jaar minstens één keer XTC te hebben gebruikt. Dit hangt samen de opkomst van grote festivals waardoor de drug een 'gebruiksvriendelijker/ meer mainstream' imago krijgt.
 - ✓ Heroïnegebruik daalt sinds 2007. Afgelopen 10 jaar van 16.000 naar 11.000 gebruikers.

- ✓ **Jihadistische radicalisering:**
 - ✓ Jihadistische radicalisering is zorgelijk, zeker als dit uitmondt in jongeren en gezinnen met (kleine) kinderen die uitreizen en deel willen nemen aan de Jihadistische strijd. Zij gaan weg als relatieve 'amateurs' maar kunnen terugkeren als professionals. Ondanks het geringe aantal van uitreizigers en terugkeerders in Midden-Nederland vormen zij vanwege hun verheerlijking, rechtvaardiging en nastreving van terroristisch geweld een dreiging voor de veiligheid in Midden-Nederland.
 - ✓ De aanpak van radicalisering is één van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid en heeft tot doel om aanslagen te voorkomen. Dat doen we door te kiezen voor een preventieve en repressieve benadering. De aanpak is gericht op:
 - het signaleren van radicaal gedrag
 - het voorkomen dat personen uitreizen naar de Jihadistische strijdgebieden;
 - hulp en ondersteuning voor achterblijvers én voorbereiden op terugkeer;
 - het opvangen van terugkeerders;
 - Inhoudelijk bestaat de aanpak uit maatregelen op het terrein van signaleren, duiden, interveniëren, versterken, monitoren en adviseren.
 - ✓ Radicaliseringsprocessen van jongeren blijken minder afwijkend van normale ontwikkelingsprocessen dan eerder gedacht. Aanpak vanuit breder zorg- en welzijnsperspectief is geboden (www.safire-project-results.eu). Een negatieve tendens voor jongeren in het algemeen kan volgens professionals zijn werkloosheid, geen perspectief, schulden, opvoedings-/thuisproblematiek en het feit dat veel hulp in een vrijwillig kader is.

- ✓ **Transitie jeugdzorg:**

Per 1 januari 2015 is alle jeugdhulp in handen van de gemeenten. Gemeenten maken plannen hoe zij de jeugdzorg effectief gaan inrichten in samenhang met andere beleidsterreinen zoals veiligheid en onderwijs. De verbinding tussen deze beleidsterreinen is cruciaal voor het terugbrengen van problemen bij jongeren. Vanuit veiligheidsoogpunt biedt de transitie mogelijkheden om zorgaanbieders te contracteren of (nieuwe) interventies in te kopen, die bewezen effectief zijn als het gaat om vermindering van overlast gevend of crimineel gedrag.

- ✓ **Nieuwe horecawet:**

Gemeenten hebben een sleutelrol bij de preventie en aanpak van alcoholproblematiek. De Nieuwe Drank en Horecawet verplicht gemeenten om sinds 1 juli 2014 een preventie- en handavingsplan alcohol te hebben om te zorgen voor:

 - ✓ Terugdringing van alcoholgebruik onder jongeren;
 - ✓ Aanpak van alcohol gerelateerde verstoring openbare orde;
 - ✓ Verlichting van administratieve lasten.

Mogelijke knelpunten:

 - ✓ Gaan alle horeca-exploitanten 18-minners weren?
 - ✓ Zo ja, leidt dit tot openbare orde- en veiligheidsproblemen (o.a. mogelijke verplaatsing van jongeren naar thuisdrinken/zuipketen)?
 - ✓ Hoe moet er worden omgegaan met pasjesfraude?
 - ✓ Welke (economische) gevolgen heeft de nieuwe DHW voor bijv. sportkantines

- ✓ **Gevolgen economische crisis:**
 - ✓ Jongeren kunnen meer bevattelijk raken voor aantrekkingskracht criminaliteit (criminele rolmodellen met dure merkkleding/mooie auto). Dit mede door verminderd perspectief op de arbeidsmarkt/stijgende werkloosheid.

3. Algemene trends

- ✓ Verwachte stijging aangiften huiselijk geweld en het aantal huisverboden, door stijging stress in financieel instabiele gezinnen, meer vechtscheidingen en slechte woningmarkt.
 - ✓ Verwachte stijging van het aantal vermogensdelicten en toename van risico op ambtelijke corruptie.
 - ✓ Toename leegstand van winkels (door de crisis, maar ook door de toename van online winkelen).
 - ✓ Terugtrekken van (veiligheids)partners op hun kerntaken (bezuinigingen) en roep om burgerparticipatie.
 - ✓ Toename van overlast en verloedering in de buurt, o.a. door toename overlast van (individuele) bewoners met een psychische stoornis (bezuinigingen zorg).
 - ✓ Burgers zien criminaliteit, openbare orde en drugs minder als belangrijkste probleem.
 - ✓ Onduidelijk is of de economische crisis leidt tot meer criminaliteit of meer gevoel van onveiligheid.
- ✓ **De participatiesamenleving:**
- ✓ Groeiend besef in de samenleving en bij de politie dat bedrijven, burgers en overheid samen verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van criminaliteit en overlast. Dat biedt kansen voor verdergaande burgerparticipatie en zelfs co-creatie.
 - ✓ De intensivering van de samenwerking in duurzame netwerken is dé uitdaging voor de komende jaren.
 - ✓ Bedrijven en ondernemers worden door het Rijk met subsidieregelingen geactiveerd om de juiste veiligheidsmaatregelen te nemen (bijv. Aanpak Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB) en het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)).
 - ✓ Burgers zetten zich in toenemende mate in voor buurtparticipatie, wat aantoonbaar zorgt voor meer leefbaarheid.
- ✓ **Technologische innovaties:**
- ✓ Kunnen een belangrijk hulpmiddel vormen als deze direct toepasbaar zijn bij het vergroten van de subjectieve en objectieve veiligheid. De inzet van technologische oplossingen mag echter ook kritisch benaderd worden.
- Mogelijke ontwikkelingen op dit gebied voor gemeenten zijn:
- ✓ Toename van cybercrime i.c.m. groeiende behoefte aan informatiebeveiliging;
 - ✓ ANPR (intensivering automatic numberplate recognition);
 - ✓ Inzet flexibele camera's (met nieuwe wet wordt de inzet door gemeenten makkelijker);
 - ✓ Toepassingen en applicaties op smartphones (bijv. apps van gemeenten om achterstallig onderhoud door te geven, de TNO-app 'FIREFISH' en politie app om heling tegen te gaan).
 - ✓ Burgernet(app).
- ✓ **Social media:**
- ✓ Inmiddels een belangrijk communicatiemiddel. Denk aan: criminaliteitspreventie, handhaving en toezicht.
 - ✓ Tevens een bron van informatie voor de politie: monitoring/analyseren personen, groepen en netwerken.
 - ✓ Maar ook een potentieel risico: Project X, verspreiding radicaliserend gedachtegoed op chatboxen, communicatiemiddel voor criminelen (telefoontaps minder effectief), maatschappelijke onrust door dreig-Tweets, grooming (kinderlokken), sexting (versturen seksueel getint materiaal), cyberpesten.
 - ✓ Verwacht wordt dat gebruik van social media groter wordt en aantal sextingzaken toeneemt.
 - ✓ Politie is nog onvoldoende toegerust om goed onderzoek te doen op het gebied van social media.

Legenda

In dit rapport zijn diverse tabellen opgenomen. In enkele tabellen zijn de kleuren groen, geel en rood toegekend aan bepaalde scores.

In de tabellen met het aantal misdrijven van 2014 ten opzichte van 2011 betekent:

- groen een daling in 2014 van minimaal 10% ten opzichte van 2011;
- geel een ontwikkeling in 2014 die ligt tussen 10% daling en 10% stijging t.o.v. 2011;
- rood een stijging in 2014 van 10% of meer ten opzichte van 2010.

In de tabellen met het aantal misdrijven per 1000 inwoners (resp. 1000 woningen) betekent

- groen: gunstig ten opzichte van de gemeente als geheel;
- geel: gemiddeld ten opzichte van de gemeente als geheel;
- rood: ongunstig ten opzichte van de gemeente als geheel.

Geraadpleegde bronnen:

- BVI (Basisvoorziening Informatie) informatiesysteem van de Politie;
- Trendsignalement 2013, Ontwikkelingen in maatschappelijke veiligheid, het CCV, Utrecht 2013.

Geraadpleegde professionals van:

- Politie Midden-Nederland;
- Gemeente Oudewater;
- Stichting Jeugd-Punt;
- Woningbouwvereniging Oudewater;
- Openbaar Ministerie Midden-Nederland;
- Veiligheidsregio Utrecht;
- Veiligheidshuis Regio Utrecht;
- RIEC Midden-Nederland;
- Belastingdienst;
- CCV;
- De Politieacademie;
- Lectoraat Regie van Veiligheid van de Hogeschool Utrecht;
- Bureau RVS.

Trends die zijn opgenomen in de categorie "trends volgens professionals" betreffen deels subjectieve waarnemingen. Een deel van die ontwikkelingen blijken mogelijk uiteindelijk geen trend te zijn.